

Az orvos, az ügyvéd, a kereskedő, az iparos, a hivatalnok, a munkás keserves beszámolója 1928-ról

(A Delmagyarország munkatársától.) Ma a béke költözött be a szívekbe. Holnap újból megindul a harc, a tülekedés a mindennapi kenyérért, az életért. A bucsuzó évnek vigadásra készítő napjait vajon lehet-e a gondtalanságnak akár röpke perceibe is fojtani, amikor ott leselkedik a legnagyobb lélek, egészség és erőrlő: a Gond. Egész éven át hűségesen tartott mellettünk. Nem szabadulhatott tőle az orvos, az ügyvéd, az iparos, a kereskedő, a munkás! De senki, aki két keze munkájából menti át magát és családját egyik napról a másikra.

Milyen volt ez az esztendő? Ez a kérdés, itt vannak a válaszok, a szomorú, a lemondó, a vigasztalan válaszok, a halódó, csendes város reményvesztett polgárainak szomorú válaszai.

Dr. Erdélyi Jenő

kózkórházi főorvos a következőket mondta az orvosok helyzetéről:

— Egy körkérdés szűk keretei nem alkalmasak a magyar orvosi kar gazdasági helyzetének megismertetéséhez, így csak néhány adattal, mintegy reflektorfénnyel, szándékozom e fájóan égető problémára rávilágítani.

— Az állandó gazdasági válságot a trianoni kényszerbekerítés okozta, stabilizált jellegű kereskedelmi és ipari pangást talán legjobban az orvosi kar érzi a lateiner-pályák között és ami a legszomorúbb, a javulás minden reménye nélkül. Az okok kézenfekvők:

— 1914-ben, a világháború kitörése idejében a 21 millió lakosú számoló, virágzó Nagymagyarországnak 4700 diplomás orvosa volt, a mai kis megcsontított hazánkban élő 8 millió lélek egészsége fölött közel 7000 orvos őrködik. Tehát az orvosok száma a lakosság számához viszonyítva 5 1/2-essel, azaz 500 százalékon felül emelkedett. Először szám, melyet a többi lateiner-pályák — ügyvéd, mérnök, tanár stb. — szaporodás tekintetében messziről sem közelítenek meg.

— Ha tény is az — mivel egyes, a helyzetet csak felületesen ismerők érvelnek —, hogy a Nagymagyarországban vidéken, falvakban kevés orvos volt és 100–150 körorvosi állás volt állandóan üresedésben, ezek a hiányok és üresedések a tőlünk elszakított, jelenleg a szomszéd államokhoz csatolt területekre vonatkoznak. A megmaradt területen a békében sem lehetett komoly orvoshiányról beszélni.

— A nagy, hatalmas vidékekkel rendelkező Szegeden, mely Bácska és Bánát természetes gócpontja volt, 40–45 orvos látta el az egészségügyi szolgálatot s nem lehet mondani, hogy békében itt orvoshiány lett volna. Ma 160, az egészségügyi intézetek orvosait beleszámítva közel 200 orvos gyógyítja nem a régi, de a határvárossá lett Szeged és jelentéktelen né zsugorodott környékének betegeit. Tehát a szaporodás itt is megfelel a fentebb említett átlagos 500 százalékos szaporodásnak.

— De csak az eszkimók szaporodtak meg, a fókák alaposan megfogytak és elszegényedtek! A munkáspénztárból alakult társadalombiztosító intézet, posta és vasút betegsegélyző pénztárai, no meg a bevallottan és be nem vallottan e célra alakult egyesületek — hadastyán, iparosok stb. — oly elemek ezreit veszik

fel magukhoz, kik azelőtt a privátpraxishoz tartoztak. Ezek táborával távolról sem áll arányban azon néhány orvos száma, kik e pénztáraknál többletképpen nyertek elhelyezést.

— Az egyetem idehelyezésével természetesen megszorodott az ingyenes rendelések száma. Ha az ingyenes rendelések kizárólag szegény betegek számára tartatnak is fenn és ezt a jelentkezőnek szegénységi bizonyítvánnyal kell igazolnia, mégis nagy azoknak a száma, kik illetéktelenül becsusznak és jogtalanul veszik az ingyenrendelést igénybe. Hiába, mindig úgy volt és mindig úgy is lesz, hogy a közönség egy része szívesen keres kibuvót az orvossal szemben tartozó kötelezettsége alól és ez talán abban leli magyarázatát, hogy a betegség mindig előre nem látott kellemetlenség s így az orvosi kezelés is.

— Különösen szomorú és vigasztalan a helyzete az öreg orvosoknak, kiknek praxisa már nincs és hosszú évek alatt keserves munkával és határtalan önfeláldozással szerzett, hadikölcsönökben vagy értékpapirokban, bankbetétekben fekvő vagyontárukat elvesztették és öreg napjakra az ínség és nélkülözés réme mered rájuk, de nem kevésbé vigasztalan a fiatalok helyzete sem, kik hosszú, komoly tanulások, esetleg intézetekben eltöltött évek után elhelyezkedni sehogysem tudnak s ha vagyonuk nincs, vagy hozzátartozóik nem segítik őket, a létminimumot sem képesek megkeresni és a legbizonytalanabb jövőnek neknek elébe.

Dr. Bartá Dezső

ügyvéd valóságos ügyvédi nyomorról beszél:

— Az ügyvédi kar megélhetési viszonyai az 1928. évben igen kedvezőtlenül alakultak és egész jogosultan lehet ügyvédi nyomorról vagy legalább is folyton fokozódó elszegényedésről beszélni. A rossz közgazdasági viszonyok teljes mértékben éreztetik hatásukat az ügyvédekkel szemben is, akiknek kereseti lehetőségeit a kereskedők, iparosok és gazdák eladósodása és tönkrementése nagyban lecsökkentették. Téves az a még most is uralkodó közhit, hogy ha az emberek el vannak adósodva és nem fizetnek, akkor az ügyvédek sokat keresnek, — holott éppen ellenkezőleg, ilyenkor az ügyvéd sem saját felétől, sem a nagyrészt behajthatatlan követelések folytán az adóstól sem kap semmit, sokszor még tetemes készkiadásait sem. A vagyonfelügyelőségek és csődök csak 1–2 szerencsés ügyvédnek jelentenek nagyobb jövedelmet, a többire nézve pedig sokkal inkább nagy veszteséget.

— Az újabb törvények és rendeletek a helyett, hogy szaporítanák az ügyvédi munkakalmat, mindig inkább újági munkaterületeket vonnak el tőlük. Az igazságügyi kormányzat felismerte és elismerte ugyan az ügyvédség segítségére szoruló rossz helyzetét, azonban az igazságügyminiszter ur a numerus clausust tekinti egyetlen orvosszernek, amely pedig az ügyvédi szabadság rovására menne és különben is csak 10–15 év múlva éreztetné esetleg a kívánt hatását, egyelőre pedig azt eredményezte, hogy a fiatal ügyvédjelöltek tömegesen teszik le ügyvédi vizsgájukat

és jegyeztetik be magukat az ügyvédi kamarákba nehogy a numerus clausus korlátozásai már rájuk is vonatkozzanak. Az egyedüli gyors segélyt, a munkaalkalmak szaporítását, amely a községi jegyzők magánmunkálatainak eltöltésére, a telekkönyvi kényszer, az OFB által engedélyezett ingatlanügynököknek az ügyvédi munkaterületekre átcsapongása elleni rendelkezések és más ilyen, az ügyvédyűlések által annyiszor kért és sürgetett intézkedések révén következhetne be, az igazságügyi kormányzat egyetlen pontjában sem valósította meg és nincs is kilátás ezen jogos kívánságok teljesítésére. Így az ügyvédség helyzetére a jövő évben sem tekinthetünk valami rózsás reményekkel.

Varga Mihály

a szegedi Kereskedő Szövetség elnöke szinte kétségbeejtően beszél a szegedi kereskedőkről:

— Hogy milyen volt a kereskedő helyzete 1928-ban: rosszabb, mint valaha.

— Elviselhetetlen adóterhekkel, zaklatással, háttérbeszorítással, működésében megbénítva, vérszegénnyé, beteggé és tönkre teszik a kereskedőt. Látható a jele ennek, sajnos, Szegeden is, ahol egymásután szűnnek meg üzletek, gyárak pusztulnak, kereskedők vándorolnak ki városunkból.

Gombos István

a szegedi iparospárt elnöke szomorú színekkel festi le az adókkal agyonterhelt kisiparos életét:

— A kisiparosnak, aki az utolsó években már teljesen elfásultan nézi saját végromlását, életnívója évről-évre mindig rosszabbodott és visszahanyatlott és most karácsonyra se lett semmivel se jobb. Sőt! Kapott karácsonyra néhány hátszurást, amelyre az elfásultságában is felszisszent, olyan fájdalmasan érintette a pénzügyminiszter rendelkezése, aki a székfoglalója alkalmával, mint a többi elődei, megsajnálta a kisiparost és kereskedőt és azt mondta: *több adót már nem bír el az adóalany, tehát adókönyvitések következnek.* A gyakorlatban azonban úgy áll a dolog, hogy az új pinzügyminiszter az összes elődeit tullicitálja, mert még ilyen forgalmiadóemelések nem voltak! 200–300 százalék sem ritka eset.

— Ami az igazi forgalmat illeti a múlt évekhez annyira javul, hogy ma már mind sűrűbbek az árverések a kisiparosoknál, nincs aki azzal is törődne, hogy az adót meg is lehessen keresni. Igen eklatáns példája a nemtörődomségnek a Batta-féle cipők beözönlése. Egy gazdag cseh gyáros elárasztja (különösen Szegedre vetette ki hálóját) az egész országot olcsó anyagból készült cipőkkel, úgyhogy a jóhírű magyar cipészipart teljesen tönkre fogja tenni. Így fog járni majd a szabóipar stb. Magyar Hetet rendeznek és a külföldi ipart pártolják azok, akiknek meg kellene védeni a magyar ipart.

Berényi Nándor

a magántisztviselők helyzetét festi le sötét színekben:

— A magánalkalmazottak helyzete az 1928. évben sem volt rózsás, mégis jelentős év ez életünkben. Végre törvénybe iktatták az öreg-ségi- és rokkantbiztosításról szóló törvényt s ha ez még nagyon is alatta van a kívánal-

Karácsonyra

10% engedmény

december 1-től bezárólag december 31-ig

Pollák Testvéreknel

Csekonics ucca

és

Széchenyi tér

Állami és városi
tisztviselőknek

Köz- és magán-
alkalmazottaknak